

English toy terrier - liten, energisk och mångsidig

English toy terrier är en gammal brittisk dvärghundras. Den delar sin tidiga bakgrund med manchesterterriern, båda härstammar från släthåriga black and tan terriern och old english terriern. Redan på 1700-talet förädlades den svart-bruna, robusta korthåriga jaktterriern genom inkorsning av små vindhundar.

I 1800-talets Storbritannien förde urbaniseringen med sig problem med råttor och terriers utförde en viktig uppgift som effektiva skadedjursutrotare. Vems hund som var bäst avgjordes genom att anordna blodiga matcher på pubarna där hundar placerade i en liten inhägnad arena på några kvadratmeter fick döda så många råttor som möjligt. En black and tan terrier, "Tiny the Wonder" som sägs ha vägt endast 2 ½ kg, hade förmåga att döda 200 råttor under en timme. Denna hund finns också illustrerad i en målning av R. Marshall från ca 1850.

Övergången till exteriörbedömning skedde gradvis efter att den första djurskyddslagen introducerades år 1822 i Storbritannien. Den första utställningen för alla raser hölls 1861 i Birmingham och black and tan terriern visades där i tre klasser. På utställningen 1862 deltog hela 42 black and tan terriers. Alla storlekar var tillåtna men hundarna tävlade i olika klasser efter deras vikt. Hundarna i den tyngsta klassen blev aldrig populära och försvann med tiden. Denna tid kunde öronen hos black and tan terriern vara antingen upprättstående, halvt upprättstående, hängande eller kuperade.

Miniatyrvarianten erkändes så småningom som egen ras, och började kallas

miniature black and tan terrier. Det var redan då - moderiktigt för damerna att gå och bära på små hundar, och efterfrågan av små hundar ökade. Storleken och vikten hos miniatyrhundar reducerades allt mer och till sist var man nere på hundar som vägde mellan 900 g och 1,4 kg. Så små hundar var inte friska, och black and tan terriern var nära utrotning. Lyckligtvis lyckades uppfödarna rädda rasen och idag har vi åter igen en lite större terrier som är kapabel till sin ursprungliga uppgift, att utrota skadedjur. The Miniature Black and Tan Club grundades i samband med Crufts utställning år 1938, och namnet english toy terrier (black and tan) har rasen burit sedan 1960.

SÅRBAR RAS

English toy terrier finns med på den brittiska kennelklubbens lista på inhemska sårbara raser. Eftersom rasen har smal avelsbas och hotas av utrotning har den brittiska kennelklubben öppnat sin stambok för särskilda manchesterterriers från USA och Kanada. Det krävs nämligen att den manchesterterrier som stambokförs i The Kennel Club som en english toy terrier ska vara amerikansk eller kanadensisk utställningschampion, och som därmed klassificerats som toy -variant

av manchesterterriern, "toy manchester terrier".

I motsats till tillvägagångssättet i Storbritannien, rasens ursprungsland, kan man i de nordiska länderna importera vilken amerikansk eller kanadensisk manchesterterrier som helst, och omregistrera den som en english toy terrier, utan några krav på tidigare utställningsresultat. English toy terrier och manchesterterrier har varit separata raser i ca 80 år i Storbritannien, medan i USA har hundarna klassificerats som två storleksvarianter av samma ras, med en gemensam rasstandard. Det har importerats flera manchesterterriers till de Nordiska länderna de senaste åren, och använts flitigt i avel.

HISTORIK OCH POPULATION I SVERIGE

Den första english toy terriern importerades till Sverige år 1958 av Carolina Robson, kennel Selsendys. Under 1960-talet registrerades det 45 stycken english toy terriers i Svenska Kennelklubben och 1970-talet hela 63 stycken. Därefter sjönk registreringsciffrorna till endast en registrerad english toy terrier under 1980-talet och nio hundar under 1990-talet.

Under 2000-talet började nya uppfödare sitt arbete med rasen och antalet svensk-

födda hundar har ökat kontinuerligt. Populationsstorleken är dock mycket liten och rasen sårbar, men utbyte av avelsmaterial sker mellan länderna. Mellan åren 2000 och 2016 har det registrerats totalt 210 english toy terriers i SKK. Av dessa var 27 hundar importer, i huvudsak från Finland, Norge och Storbritannien. Året 2008 hade rekordmånga registreringar för rasen, totalt 32 stycken, varav tre importer. Kullstorleken har varierat mellan 1 och 5,5 valpar som årligt genomsnitt, vad gäller hundar använda i avel mellan 1990 och 2016.

ANVÄNDNINGSSOMRÅDE

English toy terrier används i huvudsak som en sportslig och trevlig sällskaps- och familjehund, och enstaka individer används framgångsrikt till sin ursprungliga uppgift, att utrota skadedjur.

English toy terriers är ivriga att lyda, kvicka och smidiga i vändningarna, orädda för höjder och lämpar sig därför speciellt väl för agility. Under 2014 korades den första english toy terriern som agilitychampion i Finland, svenskfödda Twinstripe Heron, storleksklass Medium. I Norge korades en english toy terrier till Norsk Agilitymästare 2015 i storleksklass Small.

En english toy terrier har fått utmärkta resultat på viltspår i Finland, och inom omsorgen i de nordiska länderna finns det flera utbildade terapi- eller rehabiliteringshundar tillhörande denna ras. Förutom agility kan rasen också lämpa sig för lure coursing och freestyle hunddans.

LYNNE OCH MENTALITET

English toy terriers är nyfikna, aktiva och orädda hundar som passar en aktiv familj. De är alerta och snabbtänkta, och ska alltså vara, när tillfället bjuds, skickliga i sin "profession", att utrota skadedjur. De tycker mycket om att vara med och göra saker. Unghundar är

mycket energiska och behöver aktiveras på ett lämpligt sätt i både kropp och själ. De har gällt skall och vaktar hemmet gärna. De blir fästa vid sina ägare, och som ensamhund vill den förstås vara nära denne dag och natt. English toy terriers fungerar också utmärkt att hållas i par eller i grupp, men helst med hundar av ungefär samma storlek. Det är viktigt att lära en english toy terrier, på samma sätt som alla andra hundar, att vara ensam korta stunder. English toy terrier älskar värme, och om den får bestämma sover den helst i sängen under täcket bredvid matte eller husse. Under den kalla årstiden när det blåser, regnar och snöar behöver den en värmande jacka.

HÄLSA

English toy terrier lever vanligtvis ett långt liv, uppskattningsvis 11-14 år, enstaka hundar har blivit hela 17 år gamla. Rasen har generellt en sund konstruktion utan exteriöra överdrifter. De vanligaste ärftligt betingade sjukdomarna hos rasen är patellaluxation och katarakt. Unghundar kan ibland drabbas av hårsäckskvalster, demodikos, men enligt uppfödarna är den ofta en lindrig form som går över av sig självt och behöver ingen behandling. Unghundar kan också ibland vara övermodiga i sina hopp från möbler eller stenar m.m. utomhus, och skada sig.

JCM eller juvenil kardiomyopati orsakar plötslig död hos valpar eller unghundar av rasen toy manchester terrier. De drabbade hundarna är oftast yngre än ett år gamla och dör plötsligt, till synes utan tecken på hjärtsjukdom. Sjukdomen har drabbat även den nordiska english toy terrier-populationen via oreglerad omregistrering av manchesterterrier till english toy terrier. Cirka 90 hundar med anknytning till nordamerikanska manchesterterriers har DNA-testats i de nordiska länderna, och cirka 30 hundar har visat sig vara bärare av JCM. Att öppna stamboken för registrering av

manchesterterriers som english toy terriers har således inte varit positivt i alla bemärkelser.

FRAMTIDEN

Det väcker hopp och förväntan att så många i Finland har upptäckt förtjänsterna hos english toy terriern, rasens popularitet har nämligen kraftigt stigit under det senaste decenniet. Mellan 2006 och 2016 registrerades det totalt 135 kullar (494 valpar) i Suomen Kennelliitto. Därutöver importerades det 44 english toy terriers till Finland under samma tid.

Eftersom rasen ändå är numerärt liten behöver efterfrågan öka även i Sverige, inte minst för att behålla de få hundar som föds här. Alltjämt säljs en stor andel av de få valpar som föds här till valpspekulanter i utlandet, främst Finland och Norge.

Det behövs fler engagerade uppfödare som gör reklam för denna enastående hundras och som strävar mot ett gemensamt mål, att föda upp sunda och rasty-piska english toy terriers.

*Marja Huttunen
Kennel Twinstripe*

KÄLLFÖRTECKNING

Karlstam E. (2014). Cirkulationsrubbing ofta orsak till plötslig död hos sällskapsdjur. *SVAVET. Tema Sport- och sällskapsdjur*. Nr 2.

Legge C.H, Lopez A., Hanna P., Cote E., Hare E, Martinson S. A. (2013). Histological characterization of dilated cardiomyopathy in the juvenile toy manchester terrier. *Veterinary pathology* 50(6) 1043-1052.

Sarenbo S. (2007). *English toy terriers*.

